

Műleírás

Szőke Blanka Bianka
Képi ábrázolás BA

Kaposvár
2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Rippl-Rónai Művészeti Intézet
Vizuális tanszék

Boun appetito!

Konzulensek: Mátis Rita DLA
egyetemi docens

Sörös Rita DLA
adjunktus

Készítette: Szőke Blanka Bianka
ZNCMXJ
nappali tagozat

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
Témaválasztás	4
Előzmények - Saját munka	4
Új koncepció	6
Előképek	7
Stílus.....	7
Téma	7
Inspirációk	9
Szürrealizmus.....	9
3D a festészetben	12
Csendéletek.....	17
Tájképfestészet.....	22
Keret és kép kapcsolata.....	23
Állatok szimbolikája	25
Étkezés és szokások	25
Képi hangulat.....	26
Az idő múlása	26
Koncepció	28
Kivitelezés	29
Előkészületek és kísérletek.....	29
Megvalósítás	31
Jövőkép	32
Felhasznált irodalom.....	33
Hivatkozások.....	34
Képjegyzék.....	35
Nyilatkozatok.....	36
Tartalmi kivonat.....	39

Bevezetés

Témaválasztás

Diplomamunkám fő témájának egy egyszerű csendéletet választottam: egy mediterrán jellegű vacsorát. Azonban egy hagyományos festménytől eltérően az én munkám kilép a síkból és kapcsolatot teremt az általam alkotott- és a valós világ között.

Az eredeti elképzelésem szerint a megterített asztal egyik fele, mint plasztikai megoldás, a másik fele, pedig mint festmény lett volna ábrázolva. Ehhez szerettem volna társítani egy már általam eljátszott „poént”, miszerint a feltálat tengeri állatok testét szőrrel borítottam volna be. Erre a nedves-száraz, nyálkás-szőrös ellentétpárra építettem volna fel az egészet, ám ez a koncepció megváltozott. De miért ez jutott eszembe a diplomám témájának?

Előzmények - Saját munka

Előző évben Stílusgyakorlatok és alternatív technikák órán egy érdekes feladatot kaptunk Sörös Rita tanárnőtől, miszerint alkossunk valami olyan szőrös dolgot, ami megdöbbentő, vagy épp kicsit groteszk. Az első gondolatom rögtön egy nyálkás hal volt, amit be kellene borítanom szőrrel.

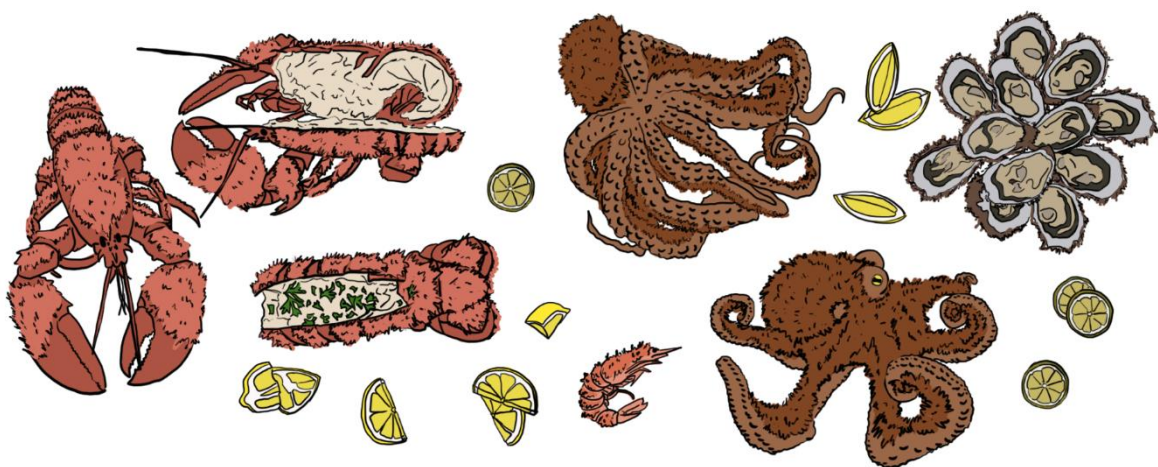
Korábbi tapasztalataimból adódóan a halat papírmáséból készítettem el. Amíg ez száradt, addig nekiálltam a műszőr beszerzésének. Egy régi kabát prémjét választottam, aminek eléggé természet-ellenesen sötétkék színe volt. Mivel a szőrrel borított hal gondolata már így is szurreális volt, ezért maradtam a kék szín használatánál. A halat száradás után sötét türkiz árnyalatokkal festettem ki és a nyálkás hatás eléréséért bevontam az egész testet műgyantával. Utolsó simításként apró tincsenként ráragasztgattam a műszőrt oda, ahol a pikkelyeknek kellene lenniük. Az elkészült műnek már csak a prezentálását kellett kitalálnom. Többek véleményét meghallgatva végül amellet döntöttem, hogy feltálatom kipakolásra. Egy ezüst tálcára káposzta levelekkel megágyaztam neki és kiszáritott citromkarikákkal körítettem. Így a karácsony közeledtével megadta egy ünnepi vacsora hangulatát.

A diplomamunkám megalkotásánál fontos szempont lett volna a teljes élmény átadásához, hogy ne csak a plasztikáim domináljanak az alkotásomban. Mátis Rita tanárő vetette fel a festészet bevonásának ötletét. Előző félévekben többször is festettünk csendéleteket különféle tárgyakkal, anyagokkal. Ezeknek élethű ábrázolása és az anyagszerűségük

visszaadása mondhatni a specialitásommá vált, így ezt semmiképp sem akartam kihagyni a diplomamunkámból.

1. ábra: Szörös hal, saját munka

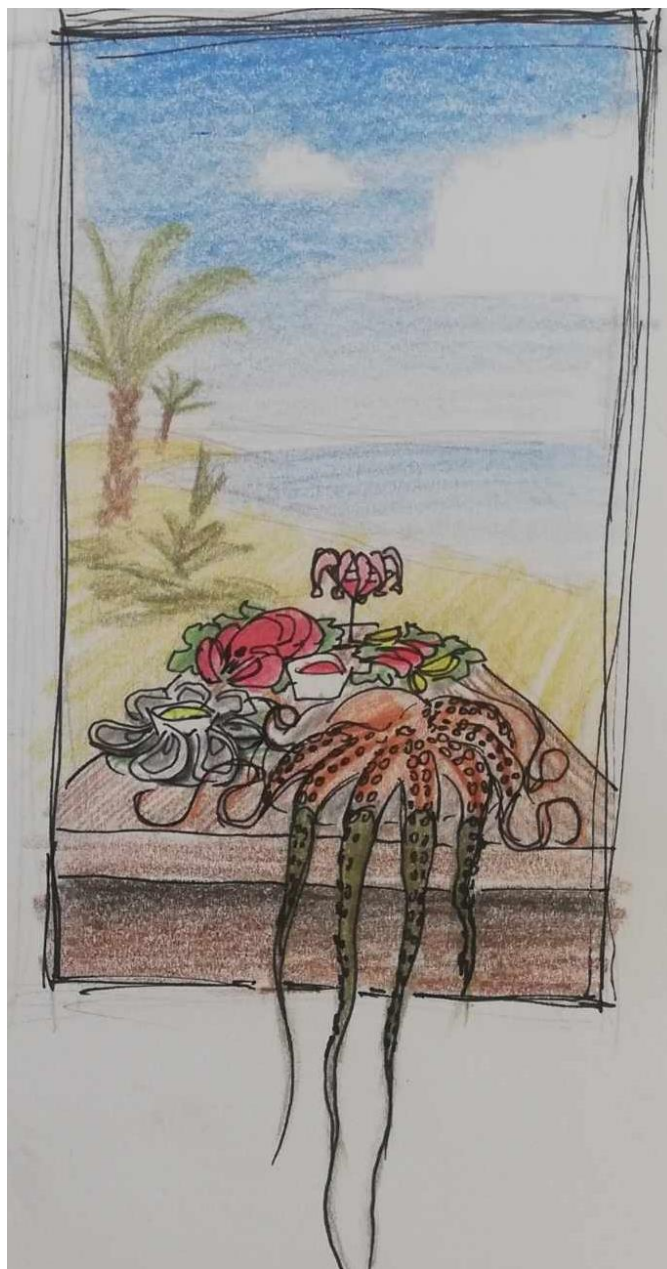

2. ábra: Vázlat, saját munka

Új koncepció

Az első közös diploma konzultáció után megváltozott a munkámról való elképzelésem. Eredetileg inkább hagyatkoztam volna az általam elkészített tárgyakra, amiknek egy háttérrel nyújtott volna a festmény. Illetve a szőr.....A szőr jelenléte a munkámban indokolatlanná vált.

Az új koncepcióm, hogy a festményre helyezem a fókuszot, amiből csak néhány elem lép ki a térbe. Ezzel a munkámmal az idő múlására szeretnék reflektálni. Ami a festményen szerepel az friss és időtlen, szinte már hívogató, de ami a mi világunkba lép át az múlandó és rohadt. A kép mindig a valóságból kiragadott pillanat, egy hazug jelenet megőrizve az utókornak.

3. ábra: Új vázlat, saját munka

Előképek

Stílus

Számomra egyértelmű volt, hogy minél realiztikusabban és hihetőbben próbáljam megalkotni a diplomamunkám. Rajzolás és festés során mindig is az volt a célom, hogy egy az egyben leképezsem az adott látványt a papírra. Ez a hiperrealista hozzáállás vált a stílusommá.

Minél részletesebb egy kép annál jobb – ezt vallom, és e szerint festek. Az aprólékos, pepecselős munka sokakkal ellentétben engem megnyugtat, és minél több kis színes pont kerül a vászonra, annál csendesebb az elmém. Ez a monoton, mechanikus munka az, amiben igazán ki tudom élni a kreativitásom. Bár ez a két szó – a monoton és kreatív – összeegyeztethetetlennek hathat egy mondaton belül, mégis így van. Minden egyes ecsetvonás előtt egy alkotói döntést hozok. Bár próbálom leredukálni a hibákat, azok mégis időnként előfordulnak, de ez a művészet velejárója.

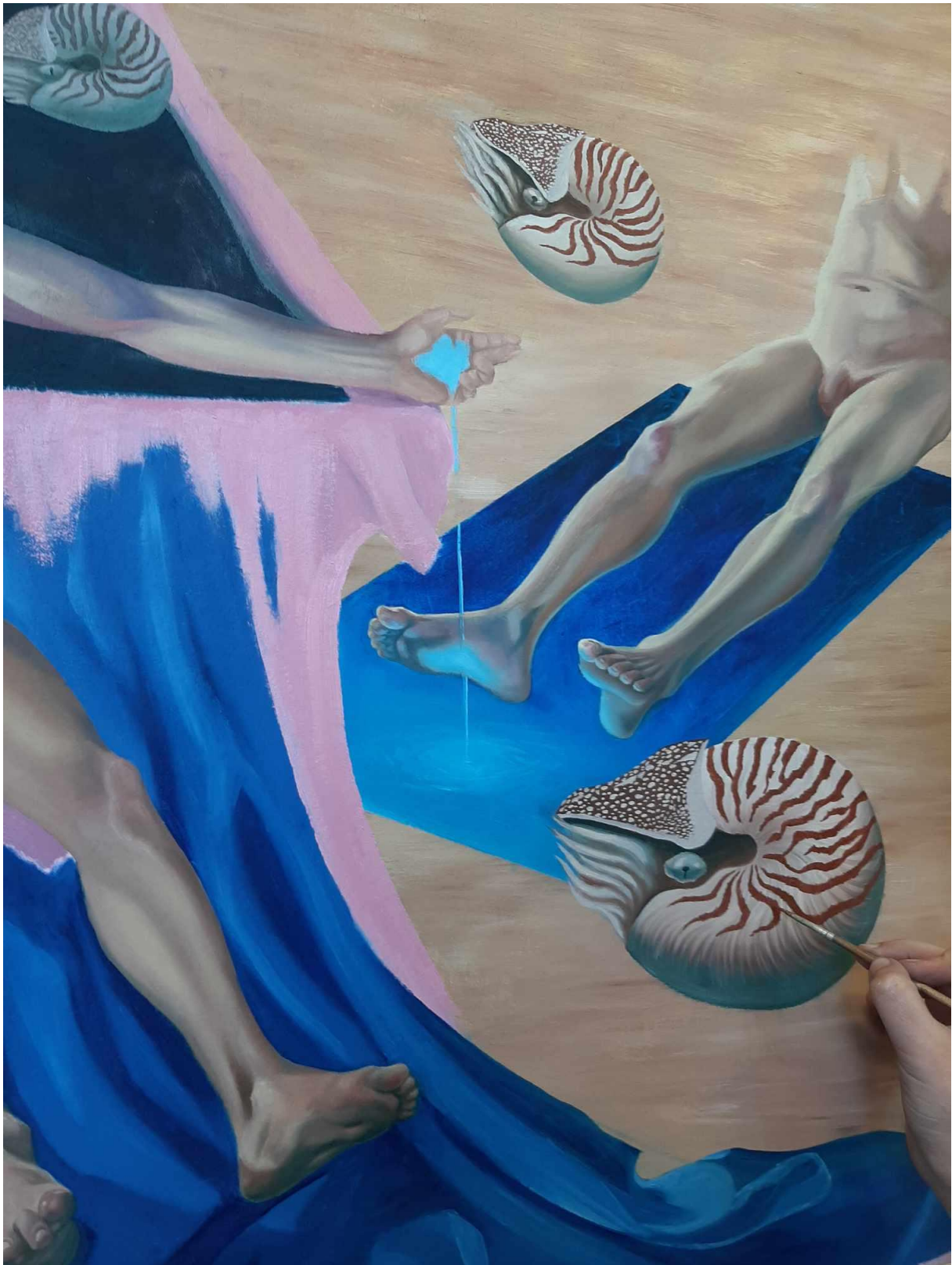
A legelhanyagolhatóbb részletre is igyekszem ugyanannyi energiát fordítani, mint az alkotásom fő témájára. Ebből a sok kicsiből formálódik meg a nagy egész, ami minden esetben elégedettséggel tölt el.

Még mindig lenyűgözőnek tartom a fényképezőgépek és számítógépes programok korában, hogy kézzel is lehet ilyen műveket létrehozni.

Téma

A tengeri élővilághoz fűződő vonzalmam messzire nyúlik vissza. Szárazföldi lények ellenére az emberek különösen kedvelték a vízi közeget, és a többség közé tartozom én is. Van valami megnyugtató abban, ha egy levegőnél sűrűbb közeg ölel körül. Ugyanakkor a nyílt, zavaros vízben sosem tudhatod, hogy mit rejt a mélység.

Emlékszem gyermekként rengeteget jártam uszodákba óvodai és iskolai testnevelés órák keretein belül és a medence melletti falak színes tengeri halakkal voltak kitapétázva. Lenyűgöző élőlények és rengetegféle változatuk van. A mi felépítésünktől merőben eltérő állatfajok. Éppen ezek miatt szeretem őket ábrázolni.

4. ábra: „Mindenem” saját munka, részlet

Inspirációk

Szürrealizmus

„A szürrealizmus a két világháború közti periódus egyik legismertebb művészeti mozgalma volt az irodalomban és a képzőművészetben. Fiatal művészek vágyát fejezte ki, hogy a valóságnál is valóbb dolgokat alkossanak. A szürrealisták kijelentették, hogy éber állapotban nem lehet valódi alkotásokat létrehozni, olyan lelkiállapot után sóvárogtak, amelyben felszínre kerülnek lelkünk mélyebb, tudat alatti rétegei.”

Ezzel a lelkülettel álltam neki én is a diplomamunkám megalkotásának. Mindig is lenyűgöztek a szürrealista alkotások és úgy érzem ez a stílus áll hozzám legközelebb. Leginkább a realizmusban találtam meg magam és ebben tudom kibontakoztatni a tehetségem. Az „álom” szerű világ és a valóság átformálása, de annak mégis hiteles visszaadása lett a célom. Az alkotásaimba igyekszem belecsempészni a saját gondolataimat és egyéni világlátásomat is.

A Szürrealizmus első kiáltványa 1924-ben így fogalmazta meg lényegét: „A léleknek olyan zavartalan önműködése (tisztá automatizmus), melynek célja szóban, írásban vagy bármi más módon kifejezni a gondolkodás valódi működését. Tollba mondott gondolat, függetlenül az értelem bármiféle ellenőrzésétől, s minden esztétikai vagy erkölcsi törekvéstől.”¹

Legfőbb inspirációm a tengeri állatok megalkotásában Irina Drzod², egy kortárs festőművész, akinek a plasztikai ragadták meg a figyelmem. Leginkább egy fantáziavilág lényeiire lehet asszociálni a nyálkás, kissé groteszk állatkái láttán. Többek között az „osztrigák” azok, amik nagy hatással voltak rám.

¹ A Szürrealizmus első kiáltványa, 174-175. o. Bajomi Lázár Endre fordítása

² <https://haze.gallery/irina-drozd>

5. ábra: Irina Drozd „Calamari is teasing Someone, but Someone resist it”

6. ábra: Irina Drozd „Oysters”

Másik inspirációs forrásom Tanya Gomelskaya³, szintén kortárs festő, aki festményeivel kilép a síkból a 3 dimenziós térbe. A szobrászat és festészet kombinációjával egyedülálló vizuális és érzéki élményt nyújt. Leginkább emberalakokat jelenít meg képein főként csal egy-egy testrész segítségével. Nagy hatással voltak rám azon alkotásai amelyeken fekete, nyálkaszerű anyagokat is ábrázol.

7. ábra: Tanya Gomelskaya „concept study”

8. ábra: Tanya Gomelskaya „Unrest”

³ <https://theinspirationgrid.com/three-dimensional-surrealist-artworks-by-tanya-gomelskaya/>

3D a festészetben

A művészek mindig is kísérleteztek a néző megtévesztésével.

Az egyik ilyen és talán leghíresebb alkotás az Il Gesù templom mennyezete, ahol mozgalmas jelenetek láthatók. A Diadal Jézus nevében, amely Giovanni Battista Gaulli (1639-1709) alkotása. Ez a látszatarchitektúra kivételesen látványos példája.

9. ábra: Il Gesù templom mennyezete, Róma

„A **trompe-l'œil** (francia kifejezés, szó szerint: a szemet becsapó) festészetnek nevezzük, ha a művész megtévesztő, lehetetlen módon mutatja be a valóságot. A trompe-l'œil alapjában véve nem más, mint egy olyan – általában lekicsinyített – ábrázolási forma, ami a szem, a látás félrevezetésére törekszik. Ezen belül különbséget kell tenni az illuzionista festészet trompe-l'œil hatása és maguk a trompe-l'œil-képek között is.”

10. ábra: Pere Borrell del Caso „Menekülés a kritika elől”

„A 17–18. századi holland gyümölcs- és virágcsendéleteken is megtaláljuk a trompe-l'œil-hatást. A német barokk festészet idején elsősorban Georg Flegel, Sebastian Stoßkopf és Abraham Mignon képein fedezhető fel ez a stílus.”

11. ábra: Georg Flegel „Csendélet papagájja”

„A realizmus mindig valósághű ábrázolásra törekszik, ami végül is a szem megtévesztésén alapszik, de nem kiindulópontja és célja ennek bemutatása, hanem az ábrázolandó téma tartalmának felismerhetőségét és hihetőségét szolgálja. Egy trompe-l'œil-képen ezzel szemben a tartalom ábrázolása készakarva úgy van kigondolva, hogy a szemet megtévevseze.”

„A festészetben e stílustól függetlenül is található trompe-l'œil-hatás elsődlegesen a festőművész tudásának bizonyítására, vagy a szemlélő meghökkentésére szolgál. A művészettörténet tulajdonképpen az ilyen megtévesztési kísérletek láncolata.”⁴

Ma is foglalkoztatja a művészeket az illúzió keltése. 2023 október 27. és február 11. között látogatható volt a Magyar Nemzeti Galéria TechnoCool Új irányok a kilencvenes évek magyar képzőművészetében című kiállítása, amely a rendszerváltás utáni bő évtized fiatal művészgenerációjának alkotómunkáit járja körül. A kiállítás a leomlott szovjet blokk utáni gazdasági és kulturális nyitottságnak a magyar művészetre gyakorolt hatásaival foglalkozik,

⁴ Nicolaas Matsier, 3D a festészetben, Typotex Kiadó, 2011

miközben betekintést nyújt a korszak gondolkodásmódját és látványvilágát forradalmasító, ekkor induló elektronikus zenei és DJ-kultúra szemléletmódjába.

A kiállítás Valóság/Illúzió szekciója a tényleges anyagi világ és a megtévesztés közötti kapcsolatot járja körül a korszakban. A technológiai átrendeződés olyan alkotásokat hozott létre, melyek torzították, manipulálták a valóságot. Ez a jelenség egyre jobban meghozta a kedvet az újmediális eszközökkel való kísérletezéshez. Györffy László Könnyűipari alkalmazott génkezelt gyümölcssel festménye ezeknek a digitális torzulásoknak és glitcheknek a festészetbe való beépítését jeleníti meg. A fotorealistikus képen az alak keze nyugtalanító módon mosódik el, a kezében tartott alma pedig természetellenesen élénkpiros, mely az utópisztikus, sci-fi könyvekre és filmekre utal.⁵

12. ábra: Györffy László „Könnyűipari alkalmazott génkezelt gyümölcssel”

⁵ <https://hallgatomagazin.hu/a-felszabadulas-sodrasaban-betekintes-a-magyar-nemzeti-galeria-technocool-kiallitasaba/>

Egyetemi tanulmányaim során volt szerencsém nekem is jobban beleásni magam az illuzionisztikus festészetbe és elsajátítani annak technikáit. Stílárís gyakorlatok órára egy általunk választott tárgyat kellett ebben a stílusban megvalósítanunk. Én egy tojástartót tojásokkal festettem meg, és nagyon megtetszett nekem ez a hiperrealista ábrázolásmód.

13. ábra: Tojástartó, saját munka

Csendéletek

A csendélet a legjobb példája annak, hogy a 3 dimenziós tárgyakat 2 dimenzióba próbáljuk leképezni. Maga a szó a mozdulatlan tárgyra utal, de vonatkozhat akár a természet energikus, nyüzsgő élőlényeire. Az állatokat nem csak a vadászat utáni kiterített formájukban, hanem természetes környezetükben is ábrázolták az északi művészek (például Dürer, Brueghel).⁶

Talán a leghíresebb csendélet festők a holland művészek. Képeiket hihetetlen részletességgel és pontossággal festették meg, a néző szinte tapintani tudja a tárgyakat. Festészetben oly nagy sikereket értek el, hogy méltó helyet foglalnak el Németalföld többi tartományai, azok között Flandria mellett is.

Kiváló flamand festő volt Jacob Jordaens (1593-1678) és Frans Snijders (1579-1657). Közös festményük „A tenger ajándékai”, ahol Frans Snijders felelt a tengeri állatok részletes és pontos ábrázolásáért. Jacob Jordaens és Frans Snijders: A tenger ajándékai, 1640-50 körül keletkezett. A pompás kép két virtuóz mester együttműködésével készült, a tenger ajándékait ugyanis Frans Snijders, míg a mitológiai lényeket Jacob Jordaens festette. Németalföldön a különböző műfajokra szakosodott alkotók közötti közös munka általános gyakorlatnak számított ebben az időszakban.

⁶ A csendélet, fordította: dr. Tarbay Gabriella, Electra, Milano, 1999

14. ábra: Frans Snijders „A tenger ajándékai”

Willem Claesz Heda (1594-1680) az egyik legkiválóbb holland csendéletfestő a holland festészet aranykorában. Volt szerencsém előben is megtekinteni egy-két művét Budapesten a Szépművészeti Múzeumban.

15. ábra: Willem Claesz Heda „Reggeli rákkal”

Nem kell egészen a 16. századi Németalföldre visszanyúlni, hiszen hazai kortárs alkotóink is jeleskednek a csendéletek festésében. Példaként említve Filp Csaba Munkácsy Díjas festőművész alkotásait.

16. ábra: Filp Csaba „Három szoba” 2006 Szinyei Szalon, Budapest

Az én általam megfestett csendélet inkább Nyári István szimbolizáló, hiperrealista stílusára emlékeztetheti a nézőt. Nyári István (1952-) Munkácsy Mihály-díjas (2009) és Prima regionális díjas (2021) magyar festőművész, a hiperrealizmus egyik legnagyobb hazai ikonja, önmagát pop-szürrealistának tartja. Képei erősen szuggesztívek, a munkáin látható intenzív megnyilvánulás nem marad hatás nélkül, hetek múlva is emlékszünk egy-egy alkotására.

17. ábra: Nyári István „Rubber doll” 2003

A csendéletfestés, mint műfaj, nagyon közel áll hozzám. Mindig is lenyűgöztek a nagy művészek festményei és magam is sokat gyakoroltam a csendéletek minél pontosabb ábrázolását. A tájképfestészet mellett ez az a téma, ami végigkíséri a művészetemet amióta csak képes vagyok ceruzát fogni. A különféle anyagok és textúrák ábrázolása izgalmas kihívás, amit több festészeti technikával is sikerült tökéletesítenem, ám leginkább az olajfesték az, amivel a legjobban tudok dolgozni.

18. ábra: Csendélet, saját munka, porpasztell

19. ábra: Csendélet sárkánnyal, saját munka, olaj

20. ábra: Hamburgeres csendélet, saját munka, akril

Tájképfestészet

A 14. században jelent meg először a festmények háttereként. 1500 körül főleg tanulmányok formájában festették és rajzolták az első önálló tájképi ábrázolásokat. Ez a festészeti forma 1600 táján alakult ki. A tájképfestészet Németalföldön talált először jeles művelőkre, itt alakult ki a tengeri tájképfestészet is. A 18. században tűntek fel a városi látképek, a rokokó stílus idejében pedig idilli pásztorjeleneteket ábrázoltak. A klasszicizmus és a romantika új motívumokat dolgozott fel. Új fejlődési útját a barbizoni iskola és az impresszionizmus nyitotta meg. Az expresszionizmus a tájat, mint motívumot csak kiindulópontnak tekinti a művész lelkivilágának ábrázolásához.⁷

Hendrick Cornelisz Vroom (1562/1566-1640) holland festő és rajzoló, az európai tengeri festészet egyik megalapítója a holland festészet aranykorában.

21. ábra: Hendrick Cornelisz Vroom „Ships trading in the east”

A kínai tájképfestészet egészen más. Náluk a hegyek és a vizek a fontosak, nem az ember vagy az ember alkotta tárgy. A hegyek és a vizek köztiszteletben állnak, mert az embereknek a mindennapi élete a természeti környezetüktől függ.⁸

⁷ Művészeti kislexikon. Budapest : Corvina, 2006. Tájkép

⁸ Horváth Iván: A kínai tájképfestészet – európai szemmel; közrem. Tőkei Ferenc; Cser, Budapest, 2009

Keret és kép kapcsolata

A festmény mellett nagy hangsúlyt fektettem a keret megalkotására is. Bármilyen képet be lehet keretezni, és mint kiegészítő elem jó szolgálatot tesz egy jól kiválasztott és a festmény hangulatához passzoló keret. Én azonban nem csak ezt a funkcióját szerettem volna kihasználni a képkeretnek, hanem a munkám szerves részévé szándékoztam alakítani.

Amellett, hogy nagyban hozzátesz a vizuális élményhez, mint téri forma, a színvilága is befolyásolja a kép nézőre gyakorolt hatását. Egy túl sötét keret elvonja a figyelmet, egy fehér keret pedig már jellegtelen. Lehetséges megoldás lett volna még egy René Magritte stílusára hasonlító festett keret, amelyen a kép alakzatai folytatódnak és kiterjednek. A barokkos díszített, aranyozott képkeret pedig manapság már giccsesnek számít a legtöbb esetben.

Az egyértelmű megoldás mellett döntöttem: alkalmazkodom a saját szabályomhoz. A képem lényege, hogy ami a festményen szerepel szép és időtlen, de minden ami kilép a térbe az rohad és bomlik. Ez ugyan úgy vonatkozik a keretre is, miszerint látszódnia kell rajta a megviseltségnek, az idő múlásának.

A makettemen kipróbálva többszöri átfestés után egy antikolt, szúette arany keret tűnt a legjobb választásnak. A megkopott fényű, koszos és poros, már bomladozó festett fakeret az, ami leginkább passzol a képemhez, és remekül kiegészíti azt.

Nem egyedi eset, hogy a keretre, mint a kép elengedhetetlen részére tekintünk. A legjobb példa erre Pierre Bonnard Az özönvíz után című festménye. „Ez egyike annak a négy panelnek, amelyet Misia Natanson rendelt Bonnardtól az étkezőjébe. Ebben a pompás sorozatban, amely az iparművészet légkörében született, egy vidám találmány kecsességét ötvözi a naturalista érzékiség ragyogó erejével.”⁹

⁹ Fratelli Fabbri, I maestri del colore, 142. szám, Franco Russoli - Saját fordítás

22. ábra: Pierre Bonnard „After the Deluge”

Állatok szimbolikája

Mindig is foglalkoztatott a dolgok mögöttes tartalma, egy-egy tárgy vagy épp állat mit szimbolizálhat. Az én esetemben, ha nagy képet nézzük, a tengeri állatok téma nagyon is passzol a vacsora témájához.

A hal jelentése: Krisztus, víz, bűnbánat, bujaság, világi hívságok (horogra akadt hal), tudatlanság, falánkság, csend, viszonzosság (nagy hal megeszi a kisebbet), magány

A kagyló jelentése: Ó- és Újszövetség (a ~ két héja), Krisztus születése és feltámadása, Krisztus (gyöngy), Szűz Mária szeplőtelen fogantatása, lelki megtisztulás, Szent Jakab attribútuma, szexualitás, vanitas (az üres kagyló), víz, rejtett erény (zárt ~)

A polip jelentése: falánkság, paráznaság, színlelés, irigység

A rák jelentései: ravaszság, feltámadás, (páncélját váltó rák), árulás (hátrafelé haladó rák), alázat (hátrafelé haladó rák), lassúság, életvitel megújítása (páncélját váltó rák), előrelátás, termékenység, bujaság¹⁰

Összességében a vacsora elemei leginkább a falánkságot, bujaságot a vanitas-t és a feltámadást, (újra)teremtést szimbolizálják. Pont, mint az általam megelevenített, bőségesen terített asztal.

Étkezés és szokások

Elég csak ételre gondolni és máris összefut a nyál az ember szájában. Ez egy önkéntelen és nagyon erőteljes, természetes reakció. De miért is eszünk? Hogy életben maradjunk? Manapság a fejlett országokban az emberek többségének nem ez a fő gondolata, amikor étkezésre kerül a sor. Többségünk nem akkor eszik, amikor éhes, hanem például ha unatkozik vagy épp stresszes időszaka van, illetve ne feledkezzünk meg az ünneplésről sem. Minél ízletesebb valami, annál többet és többet akarunk belőle.

„Életet az életért.” Ritkán gondolunk bele, hogy mi is van a tényérunkon.

¹⁰ Állatszimbólumtár A-Z, szerkesztette: Vígh Éva, Balassi Kiadó, Budapest, 2019

Képi hangulat

Képpel – az illúzió keltésén kívül – a szemlélőben szerettem volna felidézni egy kellemes tengerparti nyaralás emlékét is. Céлом, hogy a nézőben az alkotásom festett része jó élményeket keltsen. Egy időtlen, örömteli pillanatot ragadok ki ezzel, ugyanakkor a művem plasztikus része egy sokkal sötétebb képet fest. A terünkbe kinyúló csápok és egyéb elemek rossz, szinte gyomorforgató érzést keltenek az emberben, jól reprezentálva az idő múlását.

Az idő múlása

Az emberiséget mindig is foglalkoztatta az örökkévalóság kérdése. A félelem az elmúlástól végigkíséri mindenki életét. Mindenki szeretne valami maradandót alkotni, valamit itt hagyni maga után.

A múlt, jelen és jövő hármasság felosztás egy közös pont minden kultúrában. Szimbolikus jelentéssel bír például Hieronymus Bosch Gyönyörök kertje című festménye. Egy kép három felé tagolásával három különböző állapotot ábrázol.

23. ábra: Hieronymus Bosch „Gyönyörök kertje”

Salvador Dali Az emlékezet állandósága című festménye olvadó órákat ábrázol.

Az én alkotásommal is egy időbeli eseményt szeretnék ábrázolni. Hogy a múlt-jelen, jelen-jövő vagy esetleg a múlt-jövő párosítás jelenik-e meg a képeimen, ezt a kérdést nyitva hagyom. Had döntse el a néző, hogy melyik időbeli párosítást társítja a képhez.

24. ábra: Salvador Dalí „Az emlékezet állandósága”

Koncepció

Elképzelésem szerint a megterített asztal a festményen a térben folytatódik tovább. A szemlélő úgy érezheti, hogy önmaga is részt vesz ezen a vacsorán. A kép által megteremtett kellemes mediterrán hangulatot azonban elrontja, hogy a térbe kilógó részletek mind elrothadtak.

Maga a kép egy olajfestmény, amely ablakot nyit egy kellemes tengerpartra. Ez fordul át egy plasztikusabb munkába.

A „Vacsora” több féle tengeri herkentyűt tartalmaz, illetve a mediterrán étrendre jellemző körítést. A két fő elem a polip és homár, de az apró részletek teszik igazán „élettel telivé” az összképet.

Kivitelezés

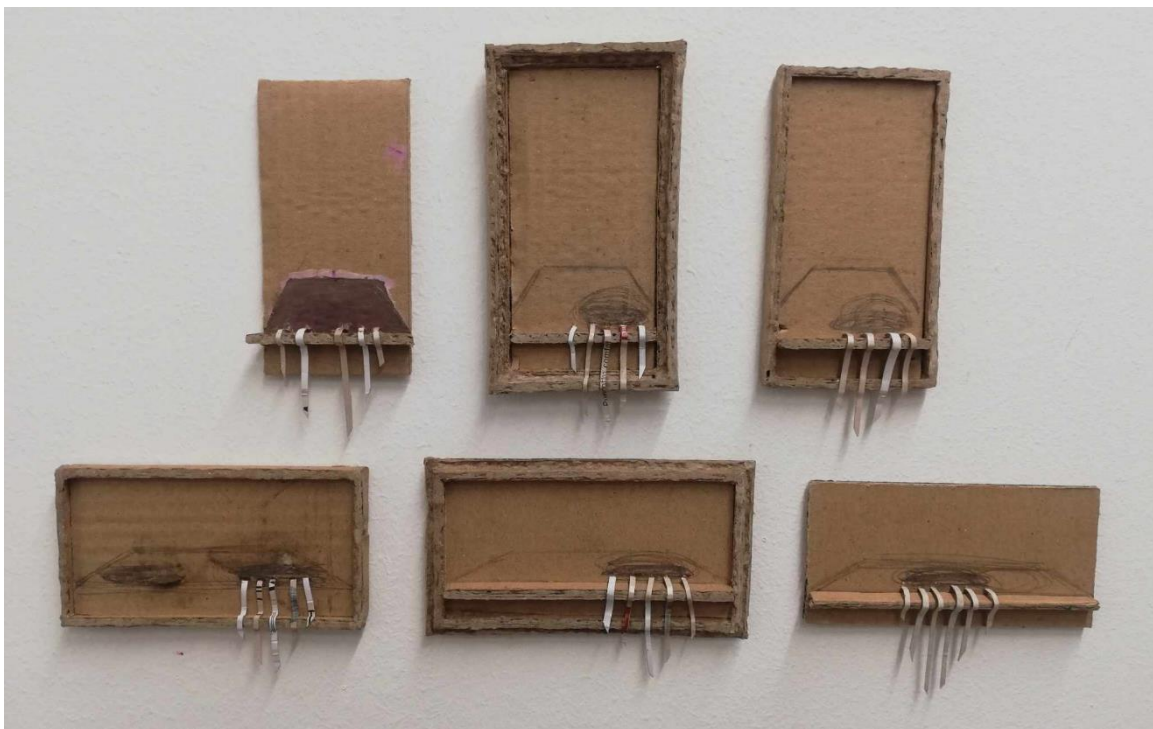
Előkészületek és kísérletek

Legelőször vázlatokat készítettem, hogy lássam, körülbelül hogyan mutatna egy festett környezetben az, amit eddig inkább a térben képzeltem el. Miután körvonalazódott bennem mit akarok elérni, makettekét készítettem a munkámról, így sikerült eldöntennem, hogy milyen keretvariáció illik a festményhez, illetve ez által eldőlt a kép tájolása is. Eddig, amíg csak elméleti síkon létezett az alkotás, mindig úgy képzeltem, hogy álló formátumú lesz, ám a kísérleteim alapján inkább vízszintes tájolás mellett tettem le a voksom.

A későbbiekben már ehhez igazítva készítettem el a színvariációs vázlatokat, amik az összkép hangulatáról döntöttek. Miután a festmény színei megvoltak, a keretével kezdtem foglalkozni. Megcsináltam a diplomamunkám arányosan kicsinyített mását és többszöri átfestés és próbálgatás után egy antikolt aranyra festett fakeret mellett döntöttem.

A kép méreteit az előtérben feltálat poliphoz és homárhoz igazítottam. A céloom az élelnagyságnál csak picit nagyobb állatok megjelenítése volt.

A festmény lényege, hogy optikai illúzió hatását keltse. Erre erősít rá az asztal formája is; előzetes kísérletek alapján úgy döntöttem, hogy a trapézforma segít a tér mélyítésében, valamint az asztallap erezettsége.

25. ábra: Kísérlet, saját munka

26. ábra: Végső makett, saját munka

Megvalósítás

Első lépésként (a faanyag beszerzése után) a festmény keretét készítettem el az alapul szolgáló falemezre. A keretem alapja egy szélesebb lécs, aminek a peremére egy vékonyabbat erősítettem. Ezek után felvázoltam az asztalt és hozzávágtam, majd ráerősítettem az asztallap meghosszabbításául szolgáló falécsot.

Felvittem az alapszíneket a lemezre és megkezdődhetett a „tálalás”. Talán ez vette igénybe a legtöbb időmet az egész folyamat alatt. Megtalálni milyen elemek kerüljenek az asztalra és minek hol a helye.

Ami biztos pont volt az a polip és a homár az előtérben. Ezeket nagyvonalakban felrajzoltam és elkezdtem a kilógó részeit megformázni. Ezen részletek kialakításához papírdarálékot készítettem és ragasztóval keverve gyurmaként használtam és ráépítettem a kép felszínére.

Miután ezzel elégedett voltam folytattam a kompozícióm csiszolását. Többszöri átfestés és újragondolás után végül sikerült mindent elhelyeznem a képen. Megkezdődhetett az apró részletek kidolgozása és ezzel párhuzamosan a csápok és rákolló finom formázása. Hogy egyensúlyba hozzam a képet, egy megpuccolt narancs kilógó héját helyeztem el az asztal bal alsó sarkában. Ezt is ugyan úgy papírból építettem fel.

A plasztikus részletek megszáradása után a felületeket simára csiszoltam, illetve a textúra kialakításához is elektromos csiszolót használtam. A polip tapadókorongjait utólag igazgattam rá, majd lefestettem.

A síkból kilépve az állatok, illetve gyümölcshéj részei egy darabig normálisan folytatódnak, azután egyre inkább elkezdenek összeesni, elrothadni, megszáradni.

Utolsó lépésként a kerettel foglalkoztam. Az antik, korhadt hatás elérése érdekében több helyen belefűrtam és csiszoltam a fába, mintha szúette és megviselt lenne. Ezután arany akril festékekkel kentem le és addig „koszoltam össze” sötét színekkel, amíg meg nem elégedtem a végeredménnyel.

27. ábra: Diplomamunka, saját munka

Jövőkép

Ezzel a művemmel nemcsak azt szeretném megmutatni, hogy jelenleg hol tartok a művészet terén, hanem egyben előkészülök általa jövőbeli projektekre. Ez volt az első alkalom, hogy egy festményemhez hozzáépíttem a kép folytatását. Most először készítettem keretet és egyúttal „rongáltam” meg azt. Ez a projekt megmutatta nekem, hogy az alkotást nem lehet korlátok közé szorítani. Nem csak anyaghasználatban, de a síkok közti átjárhatósággal is lehet és érdemes kísérleteznem a jövőre nézve.

Felhasznált irodalom

- A Szürrealizmus első kiáltványa, 174-175. o. Bajomi Lázár Endre fordítása
- Nicolaas Matsier, 3D a festészetben, Typotex Kiadó, 2011
- Csendélet, magyarra fordította: Szilágyi Diána, Ventus Libro Kiadó, 2005
- A csendélet, fordította: dr. Tarbay Gabriella, Electra, Milano, 1999
- A művészet története : a barokk. Budapest : Corvina, 1988. Willem Claesz Heda lásd 190-191.
- Művészeti lexikon. 1. köt. Szerk. Éber László. Budapest : Győző Andor, 1935. Willem Claesz Heda lásd 446.
- Művészeti kislexikon. Budapest : Corvina, 2006. Tájkép
- Horváth Iván: A kínai tájképfestészet – európai szemmel; közrem. Tókei Ferenc; Cser, Budapest, 2009
- Állatszimbólumtár A-Z, szerkesztette: Vígh Éva, Balassi Kiadó, Budapest, 2019
- Ezerarcú világunk – Európa (159. oldal) Dunakönyv Kiadó, Budapest, 1991
- Descharnes, Robert, Gilles Néret. Hard Rocks and Soft Watches, Dalí – The Paintings, Bibliotheca Universalis (angol nyelven). Köln: Taschen, 164-174. o. (2015. március 6.)
- Carlo Carotti e Giacinto Andriani (a cura di), La Fabbri dei Fratelli Fabbri, Milano, FrancoAngeli, 2010

Hivatkozások

- https://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%BCrrealizmus#cite_ref-1
- <https://haze.gallery/irina-drozd>
- <https://www.instagram.com/irinadrozd/>
- <https://theinspirationgrid.com/three-dimensional-surrealist-artworks-by-tanya-gomelskaya/>
- <https://www.tanya.gallery/>
- <https://stonesparrownyc.com/tanya-gomelskaya>
- <https://www.instagram.com/tanya/?hl=hu>
- <https://hallgatomagazin.hu/a-felszabadulas-sodrasaban-betekintes-a-magyar-nemzeti-galeria-technocool-kiallitasaba/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=vIIYxr-SedE>
- https://index.hu/kultur/2020/01/06/rubens_van_dyck_flamand_festeszeti_kiallitas_szep_muveszeti/
- <https://filpcsaba.com/portfolio-portfolio/estmenyek-paintings/>
- <https://libriarius.hu/2015/12/27/nyari-istvan-hiperrealista-oruletei-senkit-nem-hagynak-erintetlenul-kepek/>
- <https://istvannyari.com/about/>
- <https://hu.wikipedia.org/wiki/T%C3%A1jk%C3%A9p>
- <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-pallas-nagy-lexikona-2/h-B866/hollandiai-festeszeti-CA76/>
- <https://baloghpet.com/2020/04/12/nemetalfoldi-festeszeti/>
- http://real.mtak.hu/93694/1/allatszimbolumtar_mtmt.pdf
- <https://prezi.com/c22dj0mj14az/ido-abrazolasa-a-muveszetben/>

Képlegyzék

1. ábra: Szőrös hal, saját munka
2. ábra: Vázlat, saját munka
3. ábra: Új vázlat, saját munka
4. ábra: „Mindenem” saját munka, részlet
5. ábra: Irina Drozd „Calamari is teasing Someone, but Someone resist it”
6. ábra: Irina Drozd „Oysters”
7. ábra: Tanya Gomelskaya „concept study”
8. ábra: Tanya Gomelskaya „Unrest”
9. ábra: Il Gesù templom mennyezete, Róma
10. ábra: Pere Borrell del Caso „Menekülés a kritika elől”
11. ábra: Georg Flegel „Csendélet papagájja”
12. ábra: Győrffy László „Könnyűipari alkalmazott génkezelt gyümölcscsel”
13. ábra: Tojástartó, saját munka
14. ábra: Frans Snijders „A tenger ajándékai”
15. ábra: Willem Claesz Heda „Reggeli rákkal”
16. ábra: Filp Csaba „Három szoba” 2006 Szinyei Szalon, Budapest
17. ábra: Nyári István „Rubber doll” 2003
18. ábra: Csendélet, saját munka, porpasztell
19. ábra: Csendélet sárkánnyal, saját munka, olaj
20. ábra: Hamburgeres csendélet, saját munka, akril
21. ábra: Hendrick Cornelisz Vroom „Ships trading in the east”
22. ábra: Pierre Bonnard „After the Deluge”
23. ábra: Hieronymus Bosch „Gyönyörök kertje”
24. ábra: Salvador Dalí „Az idő múlása”
25. ábra: Kísérlet, saját munka
26. ábra: Végső makett, saját munka
27. ábra: Diplomamunka, saját munka

Nyilatkozatok

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

A hallgató neve: SZÖKE BLANKA BIANKA
A Hallgató Neptun kódja: ZNCMXJ
A dolgozat címe: BOUN APPETITO!
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: RIPPL-RÓNAI MŰVÉSZETI INTÉZET
A konzulens tanszékének a neve: VIZUÁLIS TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2024. év 04. hó 18. nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függeléke: A MATE egységes szakdolgozat /
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.1. sz. melléklete: Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

SZŐKE BLANKA BIANKA (név) (hallgató Neptun azonosítója: ZNCMXJ)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő
védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: 2024. év 04. hó 18. nap

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat
III. Hallgatói Követelményrendszer
III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat
6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat /
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója
4.1. sz. melléklete: Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

SZŐKE BLANKA BIANKA (név) (hallgató Neptun azonosítója: ZNCHXJ)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő
védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: 2024. év 04. hó 18. nap

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.

Tartalmi kivonat

Boun appetito!

Szóke Blanka Bianka

Képi ábrázolás BA, nappali tagozat

Rippl-Rónai Művészeti Intézet, Vizuális tanszék

Konzulensek: Mátis Rita DLA, egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem,
Kaposvári Campus, Rippl-Rónai Művészeti Intézet

Sörös Rita DLA, adjunktus, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem,
Kaposvári Campus, Rippl-Rónai Művészeti Intézet

Diplomamunkám fő témájának egy egyszerű csendéletet választottam: egy mediterrán jellegű vacsorát. Azonban egy hagyományos festménytől eltérően az én munkám kilép a síkból és kapcsolatot teremt az általam alkotott- és a valós világ között. A diplomamunkám megalkotásánál fontos szempont lett volna a teljes élmény átadásához, hogy ne csak a plasztikáim domináljanak az alkotásban. A csendéletfestés, mint műfaj, nagyon közel áll hozzám. Mindig is lenyűgöztek a nagy művészek festményei és magam is sokat gyakoroltam a csendéletek minél pontosabb ábrázolását. A különféle anyagok és textúrák ábrázolása izgalmas kihívás, amit több festészeti technikával is sikerült tökéletesítenem. Ezeknek élethű ábrázolása mondhatni a specialitásommá vált, így ezt semmiképp sem akartam kihagyni a diplomamunkámból.

Elképzelésem szerint a megterített asztal a festményen a térben folytatódik tovább. A szemlélő úgy érezheti, hogy önmaga is részt vesz ezen a vacsorán. A kép által megteremtett kellemes mediterrán hangulatot azonban elrontja, hogy a térbe kilógó részletek mind elrothadtak. Maga a kép egy olajfestmény, amely ablakot nyit egy kellemes tengerpartra. Ez fordul át egy plasztikusabb munkába. A képem lényege, hogy ami a festményen szerepel szép és időtlen, de minden ami kilép a térbe az rohad és bomlik. Ez ugyan úgy vonatkozik a keretre is, miszerint látszódnia kell rajta a megviseltségnek, az idő múlásának.

Számomra egyértelmű volt, hogy minél realiztikusabban és hihetőbben próbáljam megalkotni a diplomamunkám. Rajzolás és festés során mindig is az volt a célom, hogy egy az egyben leképezsem az adott látványt a papírra. Ez a hiperrealista hozzáállás vált a stílusommá.

A legelhanyagolhatóbb részletre is igyekszem ugyanannyi energiát fordítani, mint az alkotásom fő témájára. Ebből a sok kicsiből formálódik meg a nagy egész, ami minden esetben elégedettséggel tölt el. Az „álom” szerű világ és a valóság átformálása, de annak mégis hiteles visszaadása lett a célom. Az alkotásaimba igyekszem belecsempészni a saját gondolataimat és egyéni világlátásomat is.

Képemmel – az illúzió keltésén kívül – a szemlélőben szerettem volna felidézni egy kellemes tengerparti nyaralás emlékét is. Célom, hogy a nézőben az alkotásom festett része jó élményeket keltsen. Egy időtlen, örömteli pillanatot ragadok ki ezzel, ugyanakkor a művem plasztikus része egy sokkal sötétebb képet fest. A terünkbe kinyúló csápok és egyéb elemek rossz, szinte gyomorforgató érzést keltenek az emberben, jól reprezentálva az idő múlását.